

Tiel Marconistraat 23

Een archeologische begeleiding

R.N. Halverstad

Dit briefrapport is geautoriseerd door:

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'E. Jacobs', is written over a horizontal line.

E. Jacobs

© ADC ArcheoProjecten, Amersfoort, februari 2013
Foto's en tekeningen: ADC ArcheoProjecten, tenzij anders vermeld

ADC Rapport 3341
ISSN 1875-1067

ADC ArcheoProjecten
Postbus 1513
3800 BM Amersfoort
Tel 033 299 8181
Fax 033 299 8180
Email info@archeologie.nl

Administratieve gegevens van het onderzoeksgebied

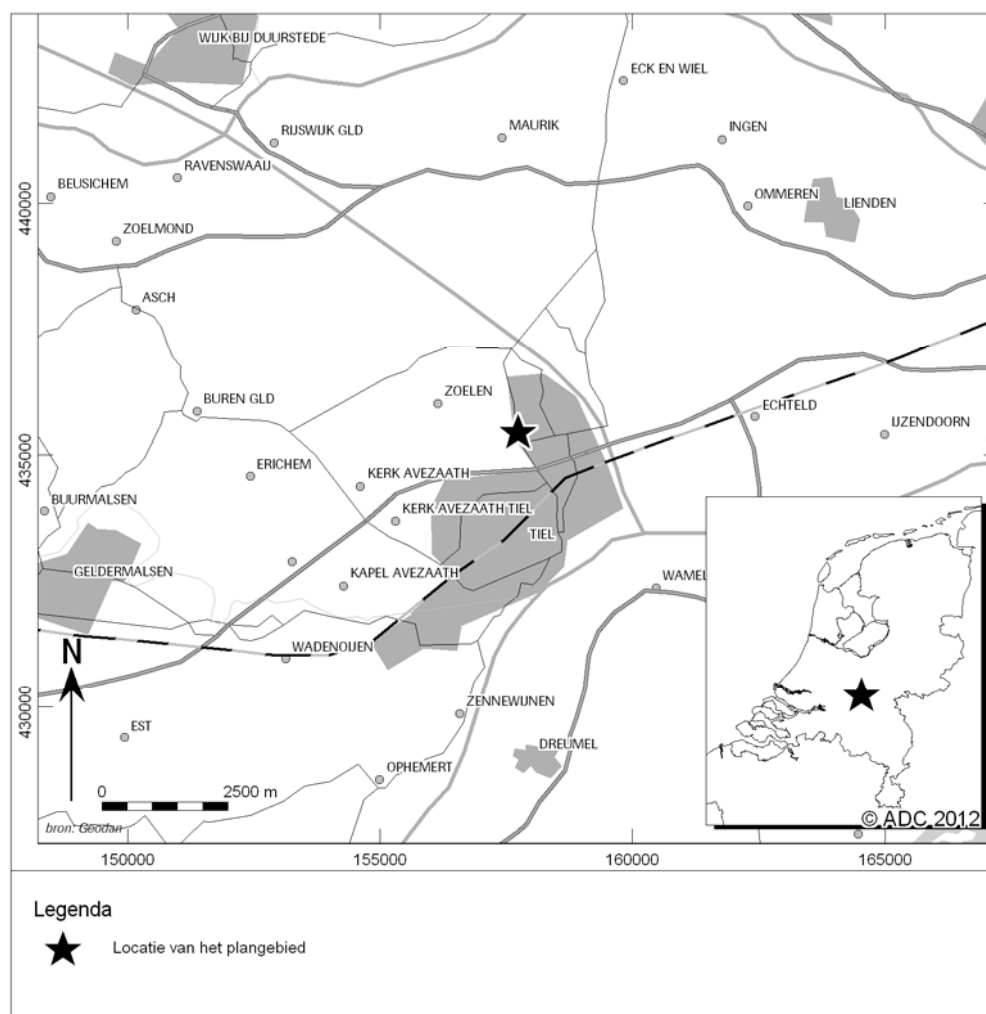
Provincie:	Gelderland
Gemeente:	Tiel
Plaats:	Tiel
Toponiem:	Marconistraat 2
Kadastrale gegevens:	Tiel sectie L nummer 1001
Kaartblad:	39D
Coördinaten:	157.796/435.554; 157.802/435.499; 157.706/435.494; 157.706/435.550
Projectverantwoordelijke:	R. Halverstad
Bevoegde overheid:	Gemeente Tiel
Deskundige namens de bevoegde overheid:	mevr. I. Schuuring
ARCHIS-onderzoeksmeldingsnummer (CIS-code):	55398
ADC-projectcode:	4140727
Complex en ABR codering:	-
Periode(n):	-
Geomorfologische context:	rivieroeverwal
NAP hoogte maaiveld:	5,27 m +NAP (bovenkant bestaande fundering)
Maximale diepte onderzoek:	4,25 m +NAP (ca. 1 m –MV)
Uitvoering van het veldwerk:	29 jan 2013
Beheer en plaats documentatie:	Provinciaal bodemdepot Gelderland
e-depot link:	http://persistent-identifier.nl/?identifier=urn:nbn:nl:ui:13-84nm-cf

---

1 Inleiding

Op 29 januari 2013 heeft ADC ArcheoProjecten een archeologische begeleiding uitgevoerd in opdracht van Lawijn Milieuadvies op de locatie Marconistraat 23 te Tiel (zie afb. 1). In het plangebied is de sloop en herbouw van de huidige autohandel en garage gepland. De nieuwbouw wordt iets groter dan de bestaande bebouwing en krijgt een oppervlakte van ca. 1500 m². Deze zal grotendeels ter plaatse van de huidige bebouwing worden gerealiseerd. Voor de aanleg van de nieuwbouw zal een bouwkuip worden aangelegd tot op een diepte van 5 m +NAP. De geplande ringbalkfundering zal ontgraven worden tot op 4,5 m +NAP. De consequentie van de voorgenomen ingreep kan zijn dat eventuele aanwezige waardevolle archeologische resten in de ondergrond worden aangetast. De bevoegde overheid, de gemeente Tiel, heeft gesteld dat de geplande ontwikkeling alleen mag worden gerealiseerd als de sloop van de bestaande bebouwing en de aanleg van de nieuwbouw archeologisch begeleid worden. Dit om eventueel aanwezige archeologische waarden voorafgaand aan vernietiging te documenteren.

Afb. 1. Locatie van het onderzoeksgebied op de topografische kaart.

De begeleiding is uitgevoerd conform het Programma van Eisen (PvE)¹ dat voor dit gebied is opgesteld. De onderzoeksvragen die hierin zijn geformuleerd zullen in dit rapport op basis van de resultaten worden beantwoord.

¹ Jacobs 2013, ADC ArcheoProjecten, PvE nummer 12-037, goedgekeurd op 25-01-2013.

Projectverantwoordelijke van ADC ArcheoProjecten was R. Halverstad (veldarcheoloog). E. Jacobs begeleidde het project als senior archeoloog.

2 Archeologische verwachting

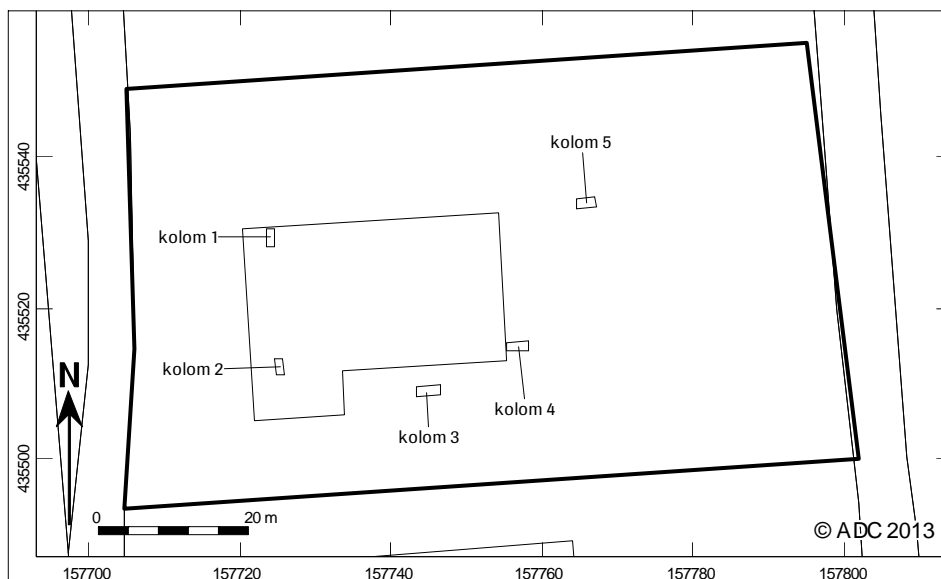
In het gebied is in juni 2012 door ADC ArcheoProjecten een Inventariserend Veldonderzoek in de vorm van een bureauonderzoek en een booronderzoek uitgevoerd.² Hierbij kon vastgesteld worden dat op basis van de landschappelijke ligging en diverse waarnemingen in en rond het plangebied archeologische resten uit de periode vanaf de IJzertijd kunnen worden verwacht op een diepte van minder dan een meter -MV. In de nabijheid van het plangebied zijn verder sporen uit de Vroege- en Midden Romeinse tijd waargenomen en op een dieper niveau een vondstlaag uit de IJzertijd. Tijdens het uitgevoerde booronderzoek zijn op de locatie zelf evenwel geen archeologische indicatoren aangetroffen, die zouden kunnen wijzen op de aanwezigheid van een vindplaats ter plaatse.

3 Methoden

De archeologische begeleiding is uitgevoerd conform de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA), versie 3.2.

Op basis van de planning van de ontwikkeling zou de archeologische begeleiding in principe in twee fasen worden uitgevoerd.

Tijdens fase 1 zou het verwijderen van de vloer en daaronder gelegen funderingsbalken van de bestaande opstallen archeologisch worden begeleid. Dit met als doel om vast te stellen of de grond onder de te verwijderen funderingsbalken/vloeren al dan niet geroerd was. Hiertoe is direct voorafgaand aan de verwijdering van de vloer en fundering op vijf plaatsen een profielkolom aangelegd en gedocumenteerd (afb. 2).

Afb. 2. Locatie van de profielkolommen.

Tijdens fase 2 zou, voor zover daarbij archeologisch interessante niveaus aangesneden zouden kunnen worden, het uitgraven van de bouwkuip archeologisch worden begeleid.

Indien tijdens fase 1 al zou blijken dat geen archeologische waarden aanwezig waren, dan wel dat de locatie reeds geheel verstoord was, zou in overleg met de bevoegde overheid worden bepaald of het archeologisch veldwerk vroegtijdig gestaakt kon worden.

² Blom en Huizer 2012.

4 Resultaten

Tijdens het veldwerk kon worden vastgesteld dat de top van de ongestoorde bodem op 4,3 m + NAP of dieper is gelegen. De natuurlijke afzettingen bestonden uit bruingrijze- tot lichtbruingrijze matig siltige klei en grijze sterk siltige klei. De pakketten hierboven bestond uit omgezette grond en in het kader van de aanleg van de huidige bebouwing opgebrachte pakketten bouwzand (afb. 3).

De onderzijde van de vloer en fundering van de voormalige bebouwing bevonden zich hoger dan de top van de ongestoorde bodem. Bij de verwijdering hiervan zijn geen archeologische waarden aangesneden. Vanwege het feit dat in het kader van de geplande nieuwbouw de ondergrond niet dieper ontgraven zou gaan worden dan 4,5 m +NAP, ruim boven de top van de ongestoorde ondergrond op 4,3 m +NAP, is door de bevoegde overheid besloten dat een begeleiding van het werk in fase 2 niet noodzakelijk was.

Afb. 3. Bodemopbouw ter plaatse van profielkolom 2.

5 Interpretatie en conclusies

De onderzoeksvragen die in het Programma van Eisen zijn gesteld, kunnen nu als volgt worden beantwoord:

1. *Hoe ziet de geologische/bodemkundige opbouw van het plangebied eruit? In hoeverre komt dit overeen/wijkt dit af van het eerder uitgevoerde bureau- en booronderzoek?*
  - De bodem onder de huidige ca. 0,5 m dikke fundering bestond achtereenvolgens uit opgebrachte pakketten bouwzand met een dikte van ca. 0,60 m, gevolgd door de natuurlijke bodem bestaande uit bruinrijze tot lichtbruin grijze matig siltige klei en grijze sterk siltige klei. De top van de natuurlijke bodem bevindt zich op 4,3 m +NAP of lager. Bovengenoemde natuurlijke afzettingen zijn eveneens bij het vooronderzoek aangetroffen. Deze werden geïnterpreteerd als kom- en oeverwalachtige afzettingen van de Echteld stroomgordel.
2. *Zijn in het onderzoeksgebied archeologische grondsporen of vondstconcentraties aanwezig? Zo ja; a. Wat is de horizontale verspreiding, de ligging en de omvang van de archeologische resten? b. Kunnen de eventuele vindplaatsen op basis van dit onderzoek worden begrensd?*
  - Tijdens het onderzoek zijn geen archeologische grondsporen en/of vondstconcentraties aangetroffen.
3. *Wat is de diepteligging, de dikte en de stratigrafische positie van de archeologische laag of lagen waarin de archeologische indicatoren worden aangetroffen? Is er sprake van een duidelijke stratigrafie?*
  - Er zijn geen archeologische waarden aangetroffen.
4. *Wat is de aard en gaafheid van de grondsporen? In hoeverre kloppen de verwachtingen van het eerder uitgevoerde bureau- en booronderzoek met de aangetroffen archeologische waarden? Is de gaafheid negatief beïnvloed door natuurlijke processen; is er sprake van remaniëring van vondsten?*
  - Er zijn geen archeologische waarden aangetroffen.
5. *Wat is de datering van de sporen? Is er sprake van verschillende bewonings- of gebruiksfasen?*
  - Er zijn geen archeologische waarden aangetroffen.
6. *Welke materiaalcategorieën zijn aanwezig, wat is de datering en hoe is de conserveringstoestand? Welke uitspraken kunnen gedaan worden over de vondstverspreiding?*
  - Er zijn geen archeologische waarden aangetroffen.
7. *Zijn er aanwijzingen dat houtconstructies en goed bewaarde paleo-ecologische resten te verwachten zijn in de natte delen van de vindplaats(en)?*
  - Hiervoor zijn geen aanwijzingen aangetroffen.
8. *In welke mate is het onderzoeksgebied aangetast door recente verstoringen?*
  - De bodem in het plangebied bleek tot ca. 1 m –MV (tot ca. 4,30 m +NAP) te zijn verstoord.
9. *Indien er sprake is van een archeologische vindplaats; kunnen er verwachtingen worden uitgesproken over de aard, omvang en conservering van archeologische waarden in de aangrenzende plangebieden.*
  - Er is geen sprake van een archeologisch vindplaats.
10. *Kan op basis van de onderzoeksresultaten een verband gelegd worden met het in de directe nabijheid van de vindplaats uitgevoerd onderzoek (Archis onderzoeksnummers. 41489, 44954 en 48801 alsook waarnemingsnummers. 6982, 7002, 19424 en 30941)?*
  - Er kan geen verband worden gelegd met het in de directe nabijheid van de vindplaats uitgevoerd onderzoek.
11. *Welk beeld kan op basis van het onderzoek geschetst worden van het ontstaan en de bewoningsgeschiedenis van het gebied?*
  - Er zijn geen archeologische waarden aangetroffen.
12. *In het geval van een vindplaats; welke relatie kan gelegd worden tussen de betreffende vindplaats en bekende vindplaatsen in de bredere omgeving?*
  - Er zijn geen archeologische waarden aangetroffen.
13. *Hoe passen deze resten in het beeld dat op dit moment bestaat over de bewoningsgeschiedenis van Tiel?*
  - Er zijn geen archeologische waarden aangetroffen.

14. Welke meerwaarde heeft het archeologisch onderzoek gehad m.b.t. de archeologische kennis over de gemeente Tiel (evt. binnen een regionale context)?
- Aangezien geen archeologische waarden zijn aangetroffen heeft het archeologisch onderzoek geen meerwaarde gehad m.b.t. de archeologische kennis over de gemeente Tiel.
15. In hoeverre is de in dit PVE uiteengezette strategie de meest optimale c.q. nuttige gebleken? Welke suggesties kunnen op basis van het verloop van het onderzoek en de daarbij verkregen resultaten gedaan worden voor vergelijkbare onderzoeken in de toekomst?
- De in het PVE uiteengezette strategie is nuttig gebleken. Door het aanleggen van profielkolommen langs de te verwijderen funderingen kon al voor verwijdering ervan goed bepaald worden in hoeverre de bodem reeds verstoord is.

6 Aanbevelingen

Op basis van de resultaten van fase 1 van het archeologisch onderzoek heeft ADC ArcheoProjecten de bevoegde overheid geadviseerd het gebied vrij te geven voor verdere ontwikkeling. Vastgesteld kon worden dat bij de geplande nieuwbouw geen archeologische waarden zullen worden aangesneden.

De ongestoorde bodem bevindt zich op een diepte van 4,30 m +NAP of dieper. Hierboven bevonden zich pakketten omgezette grond en in het kader van de aanleg van de huidige bebouwing opgebrachte pakketten bouwzand. Aangezien bij het verwijderen van de huidige fundering en vloer geen archeologische niveaus werden aangesneden wordt verdere begeleiding van de sloop van de bestaande vloer en fundering niet noodzakelijk geacht.

Tevens wordt geadviseerd om fase 2, het ontgraven van de bouwkuip, niet uit te voeren. Hierbij zullen namelijk evenmin archeologische waarden worden aangesneden.

ADC ArcheoProjecten wijst Lawijn Milieuadvies er op dat het besluit tot het dan al niet afzien van verdere archeologisch begeleiding van het werk bij de bevoegde overheid ligt.³

Literatuur

Blom, J.M. en J. Huizer, 2012: *Marconistraat 23 te Tiel. Een Bureauonderzoek en Inventariserend Veldonderzoek in de vorm van een verkennen en karterend booronderzoek*, ADC rapport 3095 (concept), Amersfoort.

Jacobs, E., 2013: *Programma van Eisen Archeologische Begeleiding Tiel Marconistraat 23*, gemeente Tiel (PvE-nr. 12-037), Amersfoort.

Lijst van afbeeldingen

Afb. 1. Locatie van het onderzoeksgebied op de topografische kaart.

Afb. 2. Locatie van de aangelegde profielkolommen.

Afb. 3. Bodempbouw ter plaatse van profielkolom 2.

³ Het advies om het archeologisch veldwerk vroegtijdig te staken is overgenomen door mevr. I. Schuuring, deskundige namens de bevoegde overheid (in mail d.d. 30-01-2013).

Verklarende woordenlijst

Antropogene sporen Alle immobiele sporen van menselijke oorsprong, variërend van paalgaten of fosfaatvlekken tot muurresten.

AMK Archeologische Monumentenkaart geeft een overzicht van gewaardeerde archeologische terreinen in vier categorieën: 1). Archeologische waarde, 2) Hoge archeologische waarde, 3) Zeer hoge archeologische waarde en 4) Zeer hoge archeologische waarde beschermd. De AMK is de gezamenlijke verantwoordelijkheid van de RCE en de provincies en wordt beheerd door de RCE.

Archeologische indicatoren Indicatief archeologisch materiaal dat bij (boor)onderzoek een aanwijzing kan zijn voor de aanwezigheid, ter plaatse of in de nabijheid, van een archeologische vindplaats.

Archis Archeologisch Informatie Systeem. Dit door de RCE beheerde systeem bevat informatie over o.a. onderzoeksmeldingen, vondstmeldingen, waarnemingen, complexen en monumenten.

¹⁴C Koolstof (radioactieve isotoop), gebruikt voor datering.

CIS Het landelijke registratienummer ten behoeve van archeologisch onderzoek, uitgegeven door het Centraal Informatiesysteem.

CMA Centraal Monumenten Archief.

Ex situ niet ter plaatse. Aanduiding die wordt gebruikt om aan te geven of grondsporen en / of artefacten zich niet meer op de oorspronkelijke plaats in de bodem bevinden. Behoud ex situ is het bewaren van de archeologische informatie door definitief onderzoek (opgraven, documenteren en registreren).

IKAW Indicatieve kaart van archeologische waarden, een door de RCE geproduceerde kaart op landelijk niveau met de verwachte relatieve of absolute dichtheid van (bepaalde) archeologische verschijnselen in de bodem.

IVO Inventariserend Veld Onderzoek. Het verwerven van (extra) informatie over bekende of verwachte archeologische waarden binnen een onderzoeksgebied, als aanvulling op en toetsing van de archeologische verwachting, gebaseerd op het bureauonderzoek middels waarnemingen in het veld.

In situ Achtergebleven op exact de plaats waar de laatste gebruiker het heeft gedeponeed, weggegooid of verloren. Behoud in situ is het behouden van archeologische waarden in de bodem.

KNA Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie.

PVA Plan van Aanpak. Een door de opdrachtnemer op te stellen plan voor de uit te voeren werken waarmee beoogd wordt aan de vereisten zoals geformuleerd in het Programma van Eisen en/of het ontwerp te voldoen. Ook wordt hierin een voorstel gedaan voor de werkwijze waarmee de in het Programma van Eisen en/ of ontwerp geformuleerde resultaatsverwachtingen bereikt kunnen worden.

PVE Programma van Eisen. Het PvE is een door een bevoegde overheid opgesteld of bekrachtigd document dat de probleem- en doelstelling van de te verrichten werkzaamheden van de vindplaats geeft en de daaruit af te leiden eisen formuleert met betrekking tot het uit te voeren werk.

RCE Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

RTS Robotic Total Station. Hiermee worden vlakken direct digitaal ingemeten.

Selectieadvies Archeologisch inhoudelijk advies over de behoudenswaardigheid van een vindplaats. Dit wordt opgesteld aan de hand van de waarderingscriteria.